

شب دهم

اعمال این شب عبارت است از :

۱- احیای شب دهم ذی الحجّه که از شب های بابرکت و ارزشمندی است. نقل شده است که حضرت امیر مؤمنان علی (علیه السلام) این شب را احیا می داشت. (۱)

۲- غسل کردن در این شب مستحب است. (۲)

۳- در این شب زیارت امام حسین (علیه السلام) مستحب است، و در روایتی از امام صادق (علیه السلام) آمده است که هر کس در چنین شبی امام حسین (علیه السلام) را زیارت کند، گناهانش آمرزیده می شود. (۳)

۴- در این شب این دعا را بخواند:

یا دَائِمَ الْفَضْلِ عَلَی الْبَرِیَّةِ، یا بَاسِطَ الْیَدَیْنِ بِالْعَطِیَّةِ، یا صَاحِبَ

ای کسی که فضل و بخشش بر خلق دائمی است و ای آن که دو دست احسانت به عطابخشی باز است ای صاحب

الْمَوَاهِبِ السَّنِیَّةِ، صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ خَیْرِ الْوَرَى سَجِیَّةً، وَ اغْفِرْ لَنَا

بخششهای ارجمند درود فرست بر محمد و آلش که بهترین مردمند در سرشت و نهاد، و

پیامرز ما را

يا ذالْعُلَى في هذِهِ الْعَشِيَّةِ. (٤)

ای خدای بلند مرتبه در این شب.

۱. همان مدرک، صفحه ۴۲۱.

۲. زادالمعاد، صفحه ۳۱۹.

۳. اقبال، صفحه ۴۲۱.

۴. مصباح کفعمی، صفحه ۶۴۷.

روز دهم (روز عید قربان)

روز عید قربان از اعیاد مهمّ اسلامی است. این روز یادآور اخلاص و بندگی حضرت ابراهیم (علیه السلام) در برابر پروردگار خویش است، آن جا که فرمان حق برای ذبح اسماعیل صادر شد، و ابراهیم آن بنده فرمانبردار خداوند آماده اجرای این فرمان شد و اسماعیل را به قربانگاه برد و کارد بر حلقومش نهاد، ولی ندایی رسید که ای ابراهیم از عهده این آزمون الهی برآمدی! دست نگهدار که فرمانبرداری خویش را به درستی اثبات کرده ای.

جبرئیل همراه با «قوچی» فرود آمد و ابراهیم آن را قربانی کرد، و سنت قربانی در منا از آن روز برقرار شد، این روز، روز عید و خوشحالی و سرور است. زیرا علاوه بر این که بنده ای مخلص از آزمونی دشوار، سربلند بیرون آمد و بندگی خویش را در پیشگاه خدای بزرگ ثابت کرد، گروه عظیمی از بندگان مخلص خدا به او تأسّی جسته، به زیارت خانه خدا می شتابند و مراسم منا و از جمله، قربانی را انجام می دهند.

اعمال روز عید قربان:

برای عید قربان اعمالی چند نقل شده است:

۱- غسل کردن است که به گفته مرحوم «علامه مجلسی»، غسل در آن روز سنت مؤکد است تا آن جا که بعضی از علما آن را واجب دانسته اند. (۱)

۲- نماز عید قربان است و نحوه انجام آن، به همان کیفیت است که در نماز عید فطر گفته شد، و نماز عید قربان در زمان غیبت امام (علیه السلام) مطابق مشهور فقهای عظام، سنت مؤکد است. (۲) (خواه به صورت جماعت خوانده شود یا فرادی).

۳- مستحب است دعاهایی را که پیش از نماز عید و قبل از آن وارد شده است بخواند. به فرموده مرحوم «علامه مجلسی»، بهترین دعاها، دعای چهل و هشتم «صحیفه کامله سجّادیه» است که اولش این است: اَللّٰهُمَّ هَذَا يَوْمٌ مُّبَارَكٌ وَ اِگر دعای چهل و ششم را نیز بخواند بهتر است. (۳)

۴- خواندن دعای ندبه در این روز و سایر اعیاد مستحب است. (۴)

۵- قربانی کردن در این روز برای همه مستحب مؤکد است و بسیار سفارش شده است، تا آن جا که برخی از علما آن را بر کسانی که توانایی دارند واجب دانسته اند و مستحب است بعد از نماز عید، کمی از گوشت آن بخورد. (۵)

و نیز مستحب است هنگام قربانی این دعا را که از امام صادق (علیه السلام) نقل شده است بخواند:

وَجَهَّتْ وَجْهِي لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ، حَنِيفًا مُسْلِمًا وَ مَا أَنَا

من روی خود را به سوی کسی کردم که آسمان ها و زمین را آفریده؛ من در ایمان خود خالصم و

مِنَ الْمُشْرِكِينَ، إِنَّ صَلَاتِي وَ نُسُكِي وَ مَحْيَايَ وَ مَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ

از مشرکان نیستیم. نماز و قربانی و زندگی و مرگم برای خداوندی است که پروردگار

الْعَالَمِينَ، لَا شَرِيكَ لَهُ، وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ. اللَّهُمَّ مِنْكَ

جهانیان است. شریکی برای او نیست. من به این برنامه مأمور شدم و از مسلمانانم.

خدایا از تو و

وَلَكَ، بِسْمِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَكْبَرُ. اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ مِنِّي. (۶)

برای توست. به نام خدا و خداوند بزرگتر است. خدایا از من قبول فرما.

(البته اگر به نیت چند نفر قربانی مستحب انجام شود، بگوید: اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ مِنَّا)

بسیار مناسب است افراد توانگر، در این روز قربانی نمایند و اکثر آن را به فقرا و

نیازمندان انفاق کنند و به همسایگان و آشنایان نیز بدهند.

در روایتی است که امام صادق (علیه السلام) فرمود: امام علی بن الحسین و امام

باقر (علیهم السلام) گوشت قربانی را سه قسمت می کردند؛ یک قسمت آن را به

همسایگان می دادند و یک قسمت آن را به نیازمندان و قسمت سوم را برای اهل خانه

نگه می داشتند. (۷)

۶- تکبیرات مشهور زیر را بگوید؛ برای کسانی که در این ایام توفیق حضور در مراسم

حج و صحرای «منی» را دارند، بعد از پانزده نماز این تکبیرها را می خوانند؛ از نماز

ظهر روز عید، شروع کرده تا نماز صبح روز سیزدهم؛ ولی کسانی که در آن جا نیستند،

بعد از ده نماز آنها را می خوانند، از نماز ظهر روز عید آغاز نموده، تا نماز صبح روز

دوازدهم، و آن تکبیرها مطابق روایت کتاب شریف «کافی» چنین است:

اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، وَ اللَّهُ أَحْمَدُ، اللَّهُ أَكْبَرُ عَلَى

خدا بزرگتر از توصیف است معبودی جز خدا نیست و خدا بزرگتر است و ستایش

خاص خداست خدا بزرگتر است بر آنچه

ما هَدَانَا; اللَّهُ أَكْبَرُ عَلَيَّ مَا رَزَقْنَا مِنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ; وَالْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَيَّ مَا أُنَانَا. (۸)

ما را راهنمایی کرد خدا بزرگتر است بر آنچه روزیمان کرد از چهار پایان انعام (شتر و گاو و گوسفند) و ستایش خاصّ خداست برای آن که آزمود ما را.

حدّاقّل این تکبیرها را بعد از نماز در این ایّام، یکبار بگوید ولی اگر تکرار نماید، بهتر است، و حتّی اگر بعد از نوافل نیز بگوید خوب است. (۹)

۱. زادالمعاد، صفحه ۳۱۹.

۲. همان مدرک.

۳. همان مدرک.

۴. همان مدرک، صفحه ۳۲۰.

۵. همان مدرک.

۶. زاد المعاد، صفحه ۳۲۱.

۷. اقبال، صفحه ۴۵۱.

۸. کافی، جلد ۴، صفحه ۵۱۷، حدیث ۴.

۹. زادالمعاد، صفحه ۳۲۳.